

Elemente dhe tendenca të mirëqeverisjes në zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë

Shkëndije Demalijaj UKAJ¹

Abstract: *Reforma në Administratën Publike është tendencë globale. Sot reformat në Administratën publike janë të domosdoshme si në vendet e zhvilluara ashtu edhe ato në zhvillim në mënyrë që sistemi administrativ i tyre të jetë më efikas, më produktiv, më transparent dhe më i përgjegjshëm ndaj nevojave të qytetarëve. Gjithnjë e më tepër po bëhet e njohur se niveli i zhvillimit ekonomik dhe social i një vendi përpos aktorëve ekonomik vlerësohet edhe me nivelin dhe mënyrën e qeverisjes. Qeverisja e mirë krijon mundësi për rritjen ekonomike dhe marrjen e vendimeve të duhura politike në favor të zhvillimit të qëndrueshëm. Përmirësimi në performancën qeveritare shërben si mjet drejtë shumë përfundimeve. Këto përveç tjerash përfshijnë pakësimet e shpenzimeve të tepërta publike, bërjen me efikacitet të operacioneve qeveritare si dhe reformat politike si ndryshime thelbësore në politikën kryesore si politikën e menaxhimit makroekonomik, reformat në tregun e punës apo ndryshime të rëndësishme në politikën sociale. Prandaj, qëllimi i këtij punimi është të tregoj elementet e qeverisjes së mirë që ndikojnë në zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë si dhe të tregoj nëse reformat në administratën publike ndikojnë në mirëqenjen ekonomike. Qeverisje e mirë nuk është vetëm puna dhe aktivitetet qeveritare pa përfshirjen dhe nivelin e bashkëpunimit ndërmjet gjithë aktorëve të zhvillimit dhe institucioneve formale dhe jo formale të një vendi, si përfshirjen e grupeve të interesit dhe shoqërisë civile në dialog për konsultime të politikave ekonomike e sociale, transparenca e institucioneve publike dhe vendimeve të ekspertëve, përcaktimi i modeleve të zhvillimit në përputhje me nivelin e zhvillimit institucional e historik e mbi të gjitha luftimi i korrupsionit dhe joformalitetit janë disa nga elementet e qeverisjes së mirë. Zhvillimi i këtij punimi është bërë duke u bazuar në të dhëna cilësore të marra kryesisht nga artikujt*

¹ Doktorante pranë Universitetit Europian të Tiranës/ Fakulteti i Ekonomisë dhe Teknologjisë së Informacionit: sh_demalijaj@yahoo.com

shkencor, burime interneti, legjislacioni i RSH-së dhe njohuritë e fituara nga përvoja profesionale e autorit në Administratën Publike.

Fjalë kyçe: *Administrim publik, mirëqeverisje, përformancë, reforma publike, zhvillim ekonomik.*

Abstract: *Public administration reform is a global trend. Today, public administration reforms are necessary both in developed countries and the developing countries so that their administrative system to be efficient, productive, transparent and responsive to citizens' needs. Increasingly, more and more becomes known that the level of economic and social development of a country apart from economic actors also assessed the level and manner of governance. Good governance creates opportunities for growth and making appropriate policy decisions in favor of sustainable development. Improvements in government performance serve as a means much right conclusions. These include among other things decreases excessive public spending, making government operations with efficiency and political reforms as fundamental changes in key policies such as macroeconomic management policies, labor market reforms or significant changes in social policies. Therefore, the aim of this paper is to show that good governance elements that affect social and economic development of Albania and told if public administration reforms affect economic welfare. Good governance is not only the work and activities without government involvement and the level of cooperation between all development actors and formal and informal institutions of a country, such as the inclusion of stated interest groups and civil society in dialogue consultations economic and social policies, transparency of public institutions and decisions of experts, determining the patterns of development in accordance with the level of institutional development of the historic all about fighting corruption and informality are some of the elements of good governance. Development of this paper was made based on qualitative data obtained primarily from scientific articles, internet sources, the RA legislation and knowledge gained from the author's professional experience in public administration.*

Keywords: *Public administration, good governance, performance, public reforms, economic development.*

1. Hyrje

Me ndryshimet sociale, politike dhe ekonomike në Shqipëri është paraqitur nevoja e reformimit të administratës publike me qëllim të ngritjes së cilësisë së shërbimeve për qytetarë dhe biznese. Forcimi i kapaciteteve në administratë është jo vetëm një e mirë e drejtpërdrejtë për shoqërinë, por dhe një hap më tej drejtë integritimit në Bashkimin Evropian. Reforma në administratën publike për të garantuar meritokraci, eficiencë dhe transparencë mbetet dhe një parakusht i rëndësishëm në kuadër të kriterit politik. Reformat përfshinë plotësimin e infrastrukturës ligjore, ngritjen e kapaciteteve administrative dhe avancimin teknologjik të funksionimit të administratës.

Procesi i reformës është ndër prioritetet kryesore të Qeverisë që ndërlidhet me objektivin qeveritar për krijimin e një administrate moderne, funksionale, profesionale, politikisht neutrale dhe të përgjegjshme përballë kërkesave dhe nevojave të qytetarëve, me qëllim final drejt

ndërtimit të një shteti ligjor dhe demokratik. Në procesin e reformave të administratës publike kanë luajtur rol mjaft të rëndësishëm edhe Bashkimi Evropian, i cili prej vitesh është angazhuar në mbështetje të drejtpërdrejtë për modernizimin e administratës publike në Shqipëri.

Vit pas viti, raportet e progresit të Komisionit Evropian, kanë vënë në pah jo pak probleme të funksionimit të administratës publike në Shqipëri. Në raportin analitik të Komisionit Evropian të vitit 2011 për administratën publike në Shqipëri theksohet se, progresi është i pamjaftueshëm, për shkak se miratimi i legjislacionit relevant ka mbetur pezull si pasojë e ngërçit politik. Zbatimi i ligjeve ekzistuese dhe akteve administrative mbetet i dobët (Komisioni Evropian, 2011).

Qëllimi i këtij punimi është para së gjithash të kuptojmë reformën në kuadër të integritimit në Bashkimin Evropian, pra, cilët janë hapat që duhet ndërmarr për bërjen e një administrate publike sa më efektive, si një hallkë drejt hapësirës europiane. Poashtu, qëllimi i punimit ka të bëjë me atë që të tregoj se cilët janë elementet dhe parimet e qeverisjes së mirë që ndikojnë në zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë si dhe të tregoi nëse reformat në administratën publike ndikojnë në mirëqenjen ekonomike.

Qëllimi i këtij punimi është t'i japë përgjigje pyetjes se: Pse nevojitet një reformë për qeverisjen e mirë publike? Ndërsa, zhvillimi i këtij punimi është bërë duke u bazuar në të dhëna cilësore të marra në literaturë nga autor të ndryshëm, në libra, mirëpo kryesisht nga botime të fundit të artikujve shkencor në revistat shkencore, burime interneti, legjislacioni i RSH- së dhe njohurit e fituara nga përvoja profesionale 14 vjeqare e autorit në Administratën Publike.

2. Rishikimi i literaturës- Qeverisja e mirë në administratën publike

Në kohën kur Shqipëria po aspiron për tu bërë anëtare më të drejta të plota e Bashkimit Evropian, një ndër detyrat kryesore të saj, është përsosja e Administratës publike, e përbërjes dhe shërbimit të saj, Kjo kërkon në radhë të parë përcaktimin e një koncepti të drejtë mbi administratën publike, gjithashtu duhet përcaktuar qartë edhe karakteristikat përkatëse të këtyre elementeve si problemet e krijimit, organizimit funksionimit dhe përsosjes së administratës publike si në aspektin ligjor, organizativ dhe menaxherial. Administrimi publik, dhe si pasojë të gjitha organet që përfshihen prej tyre në spektrin e konceptit të tij, është një fushë studimi mbi të cilën janë ngritur shumë debate.

Ndërsa, qeverisja e mirë ka të bëjë më aftësinë e shtetit për tu shërbyer qytetarëve të saj. Poashtu, qeverisja është koncept praktik që mund të përshkruhet si masë bazë e stabilitetit dhe performancës së një shoqërie, qeverisja mbështet zhvillimin e qëndrueshëm dhe realizimin e reformave për arritje të qëndrueshme të objektivave të zhvillimit, gjithashtu qeverisja e mirë kontribuon në objektivin e përgjithshëm të zhvillimit dhe konsolidimit të demokracisë dhe sundimit të ligjit (USAID, 2013). Kohët e fundit termat qeverisje dhe qeverisje e mirë janë duke u përdorë gjithnjë e më shumë në literaturën e zhvillimit ndërsa, qeverisja e keqe është duke u konsideruar si një nga shkaqet e prapambetjes së disa shoqërive (Schutte, N., & Barkhuizen, N., 2014). Një gjë e tillë vlenë në një masë bukur të madhe edhe për Shqipërinë e që është një nga shkaqet e ngëcjes së zhvillimit të ekonomisë shqiptare, për qka donatorët dhe institucionet financiare ndërkombetare janë gjithnjë në mbështetje të vendeve të tilla, me kusht që reformat në administratën publike të sigurojnë qeverisjen e mirë.

Përcaktimi i qeverisjes së mirë si arti i qeverisjes qëndron vetëm poqëse sigurohen disa parametra për matjen e qeverisjes së mirë. Për më tepër, kur përcaktohet në drejtim të bërjes së ligjeve p.sh. çfarë ndodh kur ligje të mira janë zbatuar keq. Në këtë

drejtim, këto parametra përfshijnë efikasitetet drejtuese dhe organizative, llogaridhënjën, legjitimitetin dhe përgjegjshmërinë ndaj publikut si dhe transparencën në vendimarrje. Koncepti i qeverisjes së mirë sipas (Isufaj M.,2013) përmbledhë vlerat e përgjithëshme dhe liritë themelore që përfshijnë llogaridhënjën, kompetencë, sundimin e shtetit ligjor dhe mungesën e abuzimit të të drejtave të njeriut. Sipas (UNDP, 2000) qeverisja është ushtrim legjitim i autoritetit politik ekonomik dhe administrativ për të menaxhuar qështjet kombëtare ndërsa, një përkufizim i Bankës Botërore (2000) qeverisjen e përcakton si mënyrën më të cilën ushtrohet fuqia në menaxhimin e burimeve ekonomike dhe shoqërore për zhvillimin e një vendi.

2.1 Reformat në administratën publike

Reformimi në administratën publike është një proces i vazhduar dhe i rëndësishëm për qeveritë e vendeve demokratike. Kjo behët me e domosdoshme në kuader të marrjes së statusit të vendit kandidat për në BE. Sfida me komplekse e Shqipërisë qëndron në domosdoshmërinë e krijimit të një administrate në shërbim të qytetarit dhe në respektim të Kushtetutës dhe ligjeve të vendit. Reformimi ku eksperiencia dhe profesionalizmi i njerezve të një vendi vihet në shërbim të shoqërisë, kërkon që administrata publike të ndahet njëherë e përgjithmonë nga politika.

Në këtë kontest objektivat kryesore strategjike të modernizimit të administratës publike mund të grupohen në tri drejtime. Së pari, qeveritë duhet të jenë të lidhura me shoqëritë. Qëllimi i reformës në këtë aspekt duhet t'i bëjë qeveritë më përgjegjëse ndaj nevojave dhe kërkesave të shoqërisë. Së dyti, qeverive u duhen reforma për të rivendosur besimin e munguar prej tyre, dhe së treti, përmirësimi i legjislacionit dhe konsolidimi i praktikave më të mira administrative për tu përshtatur standardeve të hapsirës administrative europiane (Peters, Guy B., 2006).

Për përmirësimin e cilësisë së punës së administratës publike reformat në këtë fushë përpos tjerash duhet marr edhe në drejtim të: Rekrutimit të shërbyesve civil bazuar në merita, depolitizimit të administratës publike, menaxhimit, kontrollit dhe zbatimit të ligjit nga ana e shërbyesve civil. Në këto kushte nevoja për një shërbim civil profesional, të paanëshëm dhe efikas me qëllim të rritjes së kapacitetit të shtetit për të vazhduar reformat në zhvillim dhe modernizim të vendit, ekonomisë dhe shoqërisë dhe përgaditjen për antarësim të plotë në BE është e domosdoshme (Tanku, G & Imeri, Sh., Aprill, 2014).

Rekrutimi i shërbyesve civil bazuar në meritë apo meritokracia në vend të atyre pa aftësi të duhura, të cilët janë një kosto për organizatën do të kontribonte në përmirësimin e performancës së sektorit publik e me këtë edhe në zhvillimin e vendit në përgjithësi. Poashtu, edhe pse me ligj qëndrimet politike janë të ndara nga postet administrative, partitë politike lidhin marrëveshje për ndarje me përqindje për postet administrative dhe në këtë mënyrë ata shkelin ligjet që janë miratuar nga ana e tyre. Kjo drejton nevojën për ngritjen e zërit nga shoqëria civile. Forma më e përhapur e mungesës së përzgjedhjes së shërbyesve civil në baza të meritokracisë është prezenca e korrupsionit . Teorikisht ka dy forma të manifestimit të abuzimit dhe korrupsionit në emërimet publike:

- Individët paguajnë para për të marr punë , formë e cila është e njohur si ryshfet për tu punsuar dhe,
- Zyrtarët e lartë public vëjnë miqtë, të afërmit ose mbështetësit politike në vendin e punës në administratën publike dhe kjo nuk ka rendësi se çfarë kapaciteti ata kanë për kryerjen e punës në të cilën ata janë emëruar (Tanku, G & Imeri, Sh., Aprill, 2014).

Një fenomen tjetër i dëmshëm për shoqërinë shqiptare është edhe fenomeni i shpërblimit dhe promovimit të të punsuarve në sektorin publik bazuar në nepotizëm, ku në një ambient pune ku ka elemente nepotizmi, punonjësit janë më pak të gatshëm për të kryer punën e tyre. Elemente të tilla krijojnë probleme të dyfishta për organizatën, në njerën anë punonjësit që kanë mbështetje nga zyrtarët të cilët i kanë emëruar në detyrë pa meritë nuk janë në gjendje për të kryer punën e tyre në menyrën e duhur në anën tjetër edhe të punsuarit tjerë që mund të jenë të kualifikuar për vendin përkatës të punës nuk janë të motivuar për të kryer punën e tyre në menyrë efektive. Punonjësit e kualifikuar janë të paknaqur dhe kanë tendencë për të levizur në drejtim të organizatave tjera. Me fjalë të tjera kjo situatë e krijuar rrezikon të humbas efektivitetin e saj. Prandaj, reformat në përmirsimin, gjegjësisht në eliminimin e elementeve të lartcekur që janë prezent në shoqërinë shqiptare duhet ndërmarrë si të domosdoshme. E vetmja menyrë për të reduktuar korrupsionin financiar ose emërimet publike është reduktimi në menyrë drastike e rolit të Qeverisë në ekonomi thot Gary Becker siç është cituar nga Tanku, G & Imeri, Sh. (2014). Ne gjykojmë se ka katër arsye pse rekrutimi është një element i rëndësishëm i reformes së administratës publike:

- Integrimi në BE kërkon që administrata publike të bazohet në kritere të meritës.
- Lufta kundër korrupsionit është një nga 12 prioritetet për antarësim në BE.
- Zgjedhja e stafit dhe personelit të bëhet përmes metodave me të mira të përzgjedhjes.
- Në zbatimin e rregullave të meritës në emërimet e administratës publike, çdo kandidat duhet të rekrutohet sipas rregullave të bëra publike përmes konkursit.

2.2 Parimet e qeverisjes së mirë

Ushtrimi i pushtetit në shoqërinë demokratike jo vetëm që ka karakter normativ dhe institucional, por mbartë disa vlera dhe parime që e shëndrojnë atë në një shoqëri funksionale dhe të materjalizuar nga disa faktore të qenësishëm. Këta faktorë janë ndërlidhësit e qeverisjes së mirë, transparente, të përgjegjshme, efqiente, efektive, të besueshme dhe pjesëmarrëse (SH.SH.S.P., 2011-2012).

Qeveria luan rol të rëndësishëm në krijimin e pasurisë se çdo kombi. Shërbimi publik në veçanti duhet të jetë një sistem transparent. Në çdo shoqëri punët në shërbim të popullit duhet të rregullohen me interes për të gjithë, me qëllim për të promovuar mirëqenjen e përgjithëshme të shoqërisë (Adenugba, A., 2013).

Transparenca nënkupton të qënurit të hapur, nënkupton komunikimin dhe dhënjen e përgjegjësisë, nënkupton mbledhjet e hapura, publikimin e gjendjes financiare, legjislaclacionit, lirinë e informimit, rishikimet buxhetore, auditimet etj. Në bazë të këtij parimi qëndron detyrimi i autoriteteve publike për të bërë publik gjithë informacionin që lidhet me një procedurë prokurimi, koncesioni apo ankandi. Nga ana tjetër të gjithë palët e interesuara duhet të kenë qasje të barabartë në burimet e të dhenave dhe informacioneve.

Përgjegjshmëria ka të bëjë me llogaridhënjen e administratorit publik për të siguruar ofrimin e shërbimit publik tek qytetari me përgjegjësi dhe ndershmëri, në menyrë të paanëshme dhe të barabartë (Adenugba, A., 2013). Në të drejtën administrative do të thot se çdo trup administrative duhet të përgjigjet për veprimet e tij tek autoritetet e tjerë administrative, legjislativ dhe juridik. Përgjegjshmëri do të thot gjithashtu, që asnjë autoritet nuk do të përjashtohet nga hetimi nga të tjerë. Pra, askush nuk do të jetë i përjashtuar nga përgjegjësia.

Efiqencia dhe efektiviteti- Një dimension specifik i përgjegjshmërisë lidhet me efiqencën në performancën e administratës publike efiqencia është menyrë karakteristike një vlerë menaxheriale që në thelb ka të bëjë me mbajtjen e një raporti të mirë midis burimeve dhe

rezultateve të arritura. Një vlerë e përafërt është edhe efektiviteti që ka të bëjë me sigurimin që përforma e administratës publike të jetë e suksesshme në arritjen e qëllimeve dhe zgjedhjen e problemeve publike të vendosura për të nga ligji dhe qeveria

Besueshmëria dhe parashikueshmëria nuk janë detyrimisht në kundërshtim me diskrecionin administrative. Vendimet diskrecionale merren për qështje ku, brenda kornizës ligjore, vendimarrësit i lihet një pjesë e zgjedhjes. Një tjetër parim që vepron në favor të besueshmërisë dhe parashikueshmërisë është parimi ligjor i proporcionalitetit. Kjo do të thotë që veprimi administrative duhet të jetë në proporcion me përfundimin që kërkon ligji, pa i privuar qytetarët nga me shumë se çështje e nevojshme për të arritur atë përfundim. Një parim që vepron në favor të administrimit nëpërmjet ligjit është parimi i ndërshtmërisë procedurale. Një aplikim konkret i ndërshtmërisë procedurale është parimi ligjor që askush nuk do të ndikohet në të drejta dhe interesa pa u vënë në dijeni të fakteve dhe çështjeve në rrezik dhe pa u dëgjuar në një procedurë të përshtatshme. Respektimi i kohës në administratën publike mbështet fuqishëm parimet e parashikueshmërisë dhe besueshmërisë për arsye se vonesa në marrjen e vendimeve dhe kryerjen e veprimeve nga administrata publike mund të shkaktoj pakënaqësi, padrejtësi ose dëm të rëndë si për interesin public ashtu edhe atë privat. Poashtu, profesionalizmi dhe integriteti profesional në shërbimin civil mbështet qartë parimet e besueshmërisë dhe parashikueshmërisë në administratën publike. Integriteti profesional i shërbimit civil mbështet tek nocionet e paanshmërisë dhe pavarësisë profesionale. Humbja e pavarësisë profesionale tregon një zyrtar që nuk vë në veprim pavarësinë e mendimit dhe gjykimin, duke mos konsideruar qështjen për meritat e saj. Ryshfeti, presioni, ambicia politike e kontrolluar, dhe dëshira e tepruar për ngritje në detyrë janë shkaqe të shpeshta për humbjen e pavarësisë, ryshfeti shkakton humbjen e pavarësisë për përfitim të paligjshëm, presioni shkakton humbjen e pavarësisë nga frika, ambicia politike mund të bëjë nëpunësit të verbërohen nga lavdërimet dhe t'u bindën verbërisht dëshirave të eprorëve të tyre ose edhe të frenojnë gjykimin e tyre.

3. Analizë e qeverisjes së mirë dhe zhvillimit të qëndrueshëm në Shqipëri

Shpesh diskursi i zhvillimit të qëndrueshëm nuk përkthehet në vepra konkrete siq është rasti i Shqipërisë diskursi i zhvillimit të qëndrueshëm mungon, në fakt progresi në Shqipëri matet pothuajse vetëm nëpërmjet masave të BPP-së, prandaj duke marr parasysh vetëm tregusit ekonomik siq është rritja e BPP-së për të matur progresin shoqëror, masat të cilat nuk marrin parasysh treguesit e mirëqenjes siq është lumturia dhe mirëqenja brenda një shoqërie (shih: Kenedy 1968 dhe Cameron 2010) nuk mund të flitet për një zhvillim të qëndrueshëm. Është argumentuar se projektet për zhvillime mjedisore dhe zhvillimi i bazuar në indeksin e matjes së lumturisë është një qasje e rendësishme për të matur progresin brenda shoqërive, (Sokoli, L, March 2014) sepse merr në konsideratë cilësinë e jetës, qëndrueshmërinë e mjedisit dhe zhvillimin ekonomik. Një qasje e tillë për matjen e progresit shoqëror është veqanarisht me rendësi jetike për zhvillim të qëndrueshëm për vende të tilla siq është Shqipëria.

Edhe puna empirike e ka vertetuar se reformat në drejtim të përmirësimit të shërbimeve publike ushtrojnë ndikim pozitiv në rritjen e PBB-së për frymë (Thanh Ha, Van Hanh, 2011).

Zhvillimi i qëndrueshëm duhet të jetë përpjekja kryesore i të gjithë brezit të sotëm, jo vetëm për faktin se një problem social është i padëshirueshëm dhe ndikon në një numër

të konsiderueshëm të njerëzve dhe me veprimin kolektiv social diçka mund të bëhet në drejtim të përmirësimit të mirëqenjes prandaj mund të themi se sikurse siq treguam tek zhvillimi i qëndrueshëm mjedisor apo ekologjik, të njëjtat parime për adresimin e zhvillimit të qëndrueshëm të zbatohet për trajtimin e problemeve shoqërore përmes angazhimit dhe qëndrimeve të anëtarëve të shoqërisë në procesin e vendimarrjes për problemet shoqërore e cila pjesëmarrje është e domosdoshme dhe po aq e rëndësishme sa edhe qeverisja e mirë e zyrtarëve të administratës publike që do të përkthehet në zhvillim ekonomik të qëndrueshëm. Qëndrueshmëria kërkon krijimin e një raporti të drejtë mes ligjeve dhe vlerave. Ligjet dhe rregullat tregojnë atë se çka njerzitet duhet të bëjnë ndërsa vlerat tregojnë atë se çka ju bëni dhe mund të bëni (Sokoli, L., 2013).

4. Konkluzione dhe Rekomandime

Administrimi publik është shprehje që gjërisht mund të përshkruhet si zhvillim, implementim, studim i politikave qeveritare dhe menaxhim i programeve publike. Administrimi publik ndërlidhet me ndjekjen e të mirave publike, duke përfunduar shoqërinë civile dhe drejtësinë shoqërore. Reformat e ndërmarra në Shqipëri, teorikisht kanë qënë plotësisht në përputhje me krijimin e një administrate publike sipas modelit të Menaxhimit publik të ri, por nuk mund të thuhet e njëjta gjë për rezultatet pasi që u pa se Shqipëria akoma vuan nga korrupsioni dhe burokracia administrative. Niveli i lartë i korrupsionit dhe shërbimet joefikase janë faktorë të një faqeje të errët drejtë integritimit europian. Fusha administrative është një ndër shtyllat kryesore që drejton çështjet publike dhe më jetike të një shteti. Një ndër kriteret e një administrate në reformim, është i domosdoshëm bashkëpunimi dhe modelimi me BE-në. Një ndër përparësitë në vazhdimësi të institucioneve dhe qeverisë janë edhe reformat në administratë, të cilat mund të realizohen në tërësi, vetëm nëse krijojnë një shërbim cilësor përmes informacionit e komunikimit dhe shërbimeve sa më efikase, si dhe dixhitalizimit të këtyre shërbimeve. Realizimi i shërbimeve elektronike është me rëndësi parësore për një administratë moderne, efikase, të drejtë dhe transparente. Paralelisht me përparësitë e mësipërme, për të pasur një administratë efektive, duhen bërë reformat e duhura, një spektër me rëndësi është është edhe ngritja e kapaciteteve të burimeve njerëzore. Në modernizimin e kësaj fushe do të luajnë një rol të madh edhe orientimet programore rajonale, sidomos ato europiane. Në mënyrë të përmbledhur mund të thuhet se puna në shërbimin publik udhëhiqet nga vlerat demokratike dhe se zhvillimit të shpejt dhe të qëndrueshëm mund t'i atribuohen kryerja dhe zbatimi me sukses i politikave publike dhe praktikave të pranuar ndërkombëtare të qeverisjes së mirë që fillojnë së zbatuari në mënyrë të drejtë dhe aktive që nga fillimi i reformave. Në kryerjen e funksioneve të administratorit publik nuk është më rëndësi vetëm efica dhe efektiviteti por mbi të gjitha përgjegjshmëria ndaj të gjithë aktorëve që përcaktojnë interesin publik: drejtuesve të zgjedhur, deputetëve, grupeve të ndryshme përfaqësuese dhe qytetarëve në tërësi. Prandaj kërkohet:

- Reforma në shërbimin civil të vazhdoi me qëllim që të realizojë zhvillim të karrierës dhe ndarje të qartë të punëve politike nga ato administrative.
- Rekrutimi i stafit për administratën publike të bëhet duke u bazuar në meritë.
- Trajnimi i stafit në drejtim të ruajtjes dhe forcimit të kapaciteteve njerëzore të administratës publike.
- Mbështetje dhe pavarësi në kryerjen e punëve të administratorit publik.

Andaj, Shqipëria duhet të jetë e angazhuar për procesin e menjëhershëm të reformimit të administratës publike dhe në ndërtimin e kapaciteteve administrative të cilat janë të nevojshme jo vetëm për të mirën e shtetasve shqipëtarë por edhe për një adresim drejtë të gjitha prioriteteve që dalin nga procesi i Integritimit Europian.

Bibliografia

- Adenugba, A. A., (2013), "Good Governance and Accountability in Nigeria's Developmental Dilemma", *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Published By MCSER-CEMAS-Sapienza University of Rome, vol.2, Nr.4, p.159, ISSN 2039-9340 (print), Doi:10.5901/mjss.2014.v5n4p159.
- Isufaj, M., (2013). "Government's Role in the Economical Growth of a Country (2000- 2011, Albania)", *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Published by MCSER-CEMAS- apienza University of Rome, vol.4, nr.2, pp.267-274, ISSN 2039-9340 (print), doi:10.5901/mjss.2013.v4n2p267.
- Ibrahim A. I., (2013), "Challenges of Good Governance and Sustainable", *Development in a Democratic Nigeria Mediterranean Journal of Social Sciences*, vol.15, nr.4, pp. 51-54, ISSN 2039-9340 (print), Doi:10.5901/mjss.2013.v4n16p51
- Kapitanova, G., Limani, M. & Limani, H. (2013), "Rinia dhe Qeverisja e mirë", USAID, pp. 8-25. Raporti i Progresit i Komisionit Europian për vitin 2011.
- Schutte, N., & Barkhuizen, N. (2014), "Creating Public Service Excellence Applying Learning Organisation Methods": The Role of Strategic Leadership, *Mediterranean Journal of Social Sciences*, MCSER Publishing, Rome-Italy, vol.4, nr.35, pp. 159- 165, ISSN 2039-9340, Doi:10.5901/mjss.2014.v5n4p159.
- OECD: (2009), "Qëndrueshmeria e reformave të shërbimit civil në Europën Qendrore dhe Lindore pesë vjete pas antaresimit në B.E.", Dokumenti i SIGMA-s nr.44, Dokumenti i përgatitur për Sigmën nga Dr. Jan-Hinrik Meyer-Sahling, Universiteti i Nottingham-it, Prill 2009.
- Peters, Guy B., (2006), "Alternative Futures for Public Administration", *Kommunal ekonomi och politik*, vol.2, nr.10, pp.7-17.
- Strategjia Ndërsektoriale e reformës në Administratën Publike 2008-2013, SHSHSP (Shkolla Shqiptare e Studimeve Politike), (2012), *Mirëqeverisja, Përmbldhje e eseve*, Supliment i raportit vjetor 2011-2012, pp.13-16.
- Sokoli, L., (March,2014), "Sustainable Development as the Imperative of the Twenty- First Century"; *Towards Alternative Approaches on Measuring and Monitoring*, *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, vol.1, nr.3, pp.105- 109, ISSN 2281-3993, doi:10.5901/ajis.2014.v3n1p105.
- Tanku, G & Imeri, Sh., (2014), "Meritocracy - The Only Criterion to have a professional Public Administration in the Civil Service", *Mediterranean Journal of Social Sciences* MCSER Publishing, Rome-Italy, vol.6, nr.5, pp.165- 170. ISSN 2039- 9340 (print), doi:10.5901/mjss.2014.v5n6p165.
- Thai Thank Ha & Le Thi Van Hanh, (2012), "Identifying the Public Administration Reform Performance through the Lens of Provincial Competitiveness Index and GDP per Capita in Vietnam", *Journal Modern Economy*, vol. 3, pp.11-15. <http://dx.doi.org/10.4236/me.2012.31002>.
- World Bank (2000d), "Reforming public institutions and strengthening governance", A World Bank Strategy. Public Sector Group. Washington, D.C.